

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

Dato: 11. oktober 2017

Høringsuttalelse – NOU 2017: 13 Ny sentralbanklov.

Det vises til Finansdepartementets brev 23.6.2017 om høring av sentralbanklovutvalgets forslag.

Universitetets Myntkabinett, Kulturhistorisk museum, Universitetet i Oslo blir ofte konsultert som rådgivende organ i saker som omfatter mynt- og pengehistorie og spørsmål om nye utmyntinger. NOU 2017:13 omfatter et forslag som vi finner grunn til å uttale oss om. Det er utredningens avsnitt 23.5 om å avvike dagens lovbestemmelse om at Norges Bank utgir jubileums- og minnemynter.

Det er vanskelig å forstå hvorfor det er ønskelig å sterkt begrense fremtidige muligheter for kvalitetsutgivelser av minnemynter. Lovforslaget vil på sikt forringe kunstneriske og pregetekniske kvaliteter knyttet til myntutgivelser – en kompetanse som er bygget opp gjennom planmessig arbeid gjennom mange tiår.

I dag er mynt, minnemynter og pengesedler blant de største hedersutmerkelse som det offisielle Norge kan gi en person, institusjon eller begivenhet. Det å minnes en begivenhet på mynt har dessuten en bred appell i folket, langt bredere og mer demokratisk enn noe ordenskjede eller belønningsmedalje.

Utgivelsen av jubileums- og minnemynter i Norge kan følges tilbake til 1600-tallet da kong Christian IV, Frederik III og Christian V etablerte Christiania og Kongsberg som myntsteder. Bakgrunnen var den viktige oppdagelsen av sølv i Sandsværtraktene i 1620-årene.

Opp gjennom historien utgjør minnemyntutgaver i edelmetall noe av det fremste innen norsk mynthistorie: Akershuspeciedaleren (1660), Tronskiftespecien 1699, Rytterkronen 1723, Reisedalene 1704, 1749 og 1788, Speciedaleren 1861B, 2 krone 1906-07 og 1914, 10 krone 1964, 25 krone 1970 og minnemyntprogrammet i forbindelse med De olympiske vinterleker på Lillehammer 1994 er utgivelser som er verdt å nevne.

Et nærliggende eksempel på et forestående jubileum av stor nasjonal interesse er 1000-års jubileet for slaget ved Stiklestad, Olav den Helliges død og Norges kristning. Olav Haraldsson utga mynt i årene forut for 1030. Som Norges nasjonalhelgen figurerer han selv som motiv på noen av Norgeshistoriens mest praktfulle myntutgivelser, som erkebiskop Erik Valkendorfs skilling 1518 og erkebiskop Olav Engelbrektssons sølvmark (preget 1523-1536), som igjen dannet utgangspunkt for motivene på kong

Haakon VII's gullutmyntinger i 1910. Det er signifikante muligheter for at det vil utgis minnemynt – én eller flere – i forbindelse med jubileet i 2030. Jubileet er under planlegging i Trondheim spesielt og på nasjonalt plan generelt.

Å utgi sirkulasjonsmynt med særpreg for å markere historiske hendelser er en utmerket tradisjon. Men en sirkulasjonsmynt er underlagt strenge tekniske og produksjonsmessige begrensninger som reduserer gjenstandens estetiske og kunstneriske potensial. Legeringer av kobbernikkel mangler edelmetallets kvalitet når det gjelder å fremstille og presentere skulpturelle kunstverk i miniatyrformat som mynt og minnemynt vitterlig er.

Det vil etter vår mening være uhensiktsmessig å begrense rammene for utførelsen og kvaliteten på slike hedersbevisninger gjennom Sentralbankloven, både med tanke på fremtidige generasjoner og landets anseelse nasjonalt og internasjonalt.

Uavhengig av finansieringsmodell synes det rimelig å opprettholde muligheten til å utgi mynter med spesiell attraksjon og kvalitet i forbindelse med fremtidige begivenheter av nasjonal betydning.

Med vennlig hilsen

Kulturhistorisk museum, Myntkabinettet
Universitetet i Oslo

Håkon Roland
Leder

Svein H. Gullbekk
professor